

Handleiding voor het nabespreken

Beste Presentator,

Na het gezamenlijk kijken van de film: Stop de Rat in Zuidoost is het fijn en belangrijk om deze met de groep na te bespreken. Er is een pdf-document met een presentatie beschikbaar om je te ondersteunen bij het vertellen van onderstaand verhaal. Ook zijn er korte clips van de film beschikbaar, die kun je samen nog even terugkijken, zodat alle informatie goed kan worden opgenomen.

Die filmfragmenten kun je op meerdere manieren openen:

- Als je op het moment van presenteren internettoegang hebt en presenteert vanuit het programma acrobat kun je in de presentatie op de plaatjes rechtsboven klikken. Dan speelt de filmclip automatisch af.
- Als je werkt met een pdf-viewer kun je de filmlinkjes (die in rood erachter staan) opzoeken.
- Als je alle informatie op een usb-stick hebt gekregen, staan de filmpjes daar ook in stukken op.

Wat vonden jullie van de film?

Maak een rondje voor een eerste indruk van de kijkers.

Ratten zijn slimme dieren en ze horen bij het leven. Het is dus niet gek is als je af en toe een rat ziet op straat. Maar als ze in woningen komen of er veel op één plek zijn, dan is het een ander verhaal. Bij ons in de wijk leven te veel ratten. En wij kunnen zelf veel doen om te voorkomen dat er ratten zijn.

Hoe komt het dat er zo snel zo veel ratten ontstaan?

Filmfragment 1, https://www.youtube.com/watch?v=a07_tpJkO6I

Bruine ratten kunnen zich het hele jaar voortplanten als er geen extreme temperaturen zijn: het dus niet al te koud of heet is. En als er voldoende voedsel is.

De levensduur van de bruine rat is 1 tot 3 jaar. Rattenvrouwtjes kunnen vanaf dat ze 3 maanden oud zijn zwanger worden. De draagtijd is ongeveer 3 weken en de grootte van een nest bestaat gemiddeld uit 10 jongen. Een vrouwtje kan alweer zwanger worden tijdens het zogen, dus ze kan in een jaar heel erg veel jonge ratjes op de wereld zetten.

In normale omstandigheden sterven veel jonge ratten vlak na de geboorte door gebrek aan geschikte nestgelegenheid, te weinig voedsel en ziekte. Maar als er veel eten is en er veel plekken zijn waar de jongen zich kunnen verstoppen dan overleven er veel meer.

Hoe 10 ratten zich kunnen vermenigvuldigen in 25 weken:

Generatie 1: 10 - Generatie 2 : 90 - Generatie 3: 810 - Generatie 4: 7.300 - Generatie 5: 65.000.

Alles wat jij weggooit wordt opnieuw gebruikt!

Filmfragment 2, <https://youtu.be/xodC2W9JX0M>

Het afval dat in Amsterdam in de restcontainers en afvalbakken wordt gegooid, gaat naar de Afval Energie Centrale. Die staat op Sloterdijk. Kennen jullie die rookwolk die je ziet als je over de ring rijdt? Dat is ons afval dat wordt verbrand.

Het afval wordt gesorteerd, sommige dingen worden hergebruikt. Het grootste deel gaat een hele grote verbrandingsoven in. De warmte die daar ontstaat wordt gebruikt om energie te maken. Heel nuttig dus! Want je lamp, wasmachine en televisie werken allemaal op energie.

Ook leuk om te weten is dat onze trams en metro's, stadsverlichting en openbare gebouwen allemaal gebruik maken van de duurzame stroom die wordt gemaakt uit afval.

320.000 woningen in Amsterdam worden voorzien van elektriciteit door de verbranding van afval en nog eens 22.000 woningen worden verwarmd. In de komende jaren worden dat er nog veel meer.

Alles dat wij op de juiste plek weggooien wordt dus helemaal niet verspild, ook brood en voedselresten worden verbrand en zorgen zo voor nieuwe energie.

Wisten jullie dat je vogels niet moet voeren?

Filmfragment 3, <https://youtu.be/Kqq3V5aKA1Q>

Is er iemand die in de buurt woont van een voerplek? Een plek waar veel vogels bij elkaar hangen?

Zoja: Zie je de dieren elkaar wel eens pikken? Of hoor je ze vanuit je woning?

Op plekken waar vaak vogels worden gevoerd, ontstaat overbevolking: er komen veel te veel vogels bij elkaar. En teveel dieren op een te kleine plek leidt tot agressief gedrag. Ze gaan elkaar verwonden en maken vaak ook veel lawaai, dat zorgt voor geluidsoverlast voor mensen die in de buurt wonen. Ook is er veel vervuiling van hun ontlasting.

Sowieso zit menselijk eten zoals patat, rijst en brood ook vol met zout en vet. Als ze daar teveel van krijgen worden de vogels dik, moe en lusteloos. Ze gaan daardoor een stuk minder bewegen, terwijl dat juist heel belangrijk is voor hun botten, spieren, uithoudingsvermogen en weerstand.

En alles wat de vogels niet opeten blijft liggen voor.... de rat

In Amsterdam geldt daarom sinds 2018 een voerverbod. Het is dus verboden om vogels te voeren en je kunt er zelfs een boete voor krijgen. Extra uitleg: Je krijgt geen boete als je een keertje met een klein kind een kapje verpulverd, maar hele tassen met brood of ander eten voeren/dumpen is voortaan strafbaar.

Waarom knagen ratten zoveel?

Filmfragment 4, <https://youtu.be/fRUYvu1B--A>

Doordat hun tanden constant groeien. Ze knagen echt aan alles om de tanden kort te houden en zoals we in het filmpje zagen dus ook aan allerlei kabels. Dat kan gevaarlijk zijn.

Hoe kun je ziek worden van ratten?

Filmfragment 5, <https://youtu.be/6jeTM5lcfSw>

Als je bloedbaan in aanraking komt met hun uitwerpselen, dus bijvoorbeeld als je een wondje op je vingers hebt of je handen in je mond stopt. Daarom is een goede hygiëne belangrijk: veel je handen wassen en je huis goed schoon houden. Vaak krijg je griepachtige verschijnselen, maar het kan ook ernstiger zijn.

Wat zit er in die lokdoosjes?

Filmfragment 6, https://www.youtube.com/watch?v=CbBdCKU_D24

De GGD werkt in principe met rattenvallen. Ze lokken de ratten eerst met eten in het bakje en als ze gewend zijn aan de bakjes plaatsen ze er vallen in.

Als dit niet genoeg is kan de GGD op plekken waar de omgeving schoon is ook Gif in de bakjes plaatsen. Dat is een soort gif, dat de rat 4 tot 5 keer achter elkaar moet eten om dood te gaan. Als hij de ene dag uit het bakje eet maar daarna twee dagen brood of pizza eet en dan pas weer uit het GGD bakje eet, werkt het niet.

Waarom wordt er dan geen sterker gif gebruikt?

Filmfragment 7, <https://www.youtube.com/watch?v=b9CvKKqw8ls>

Als een rat direct na het eten uit zo'n bakje doodvalt zien andere ratten dat, er ontstaat dan aasschuwheid. Ratten zijn hele slimme dieren en eten dan niet meer uit die bakjes. Ook zijn er in Nederland hele strenge regels over het gebruik van gif in de openbare ruimte. Daar moeten ze heel voorzichtig mee doen.

Als de rat doodgaat, stinkt dat een paar dagen heel erg, maar daarna vergaat het karkas en zijn we er voorgoed vanaf. En als er geen eten op straat ligt verplaatsen de ratten zich ook heel snel.

Eventueel ook nog bespreken:

Veel verzakkingen in de wijk zijn dus ook de schuld van de rat. Hebben jullie in de buurt een verzakking?

Hebben jullie een tuin? Houd je die netjes? Het is belangrijk om geen schuilplekken te maken voor de rat.

Als je niet de hele presentatie door kunt nemen, zorg er dan in ieder geval voor om altijd te eindigen met onderstaande vragen.

Willen jullie meehelpen om het aantal ratten in Zuidoost
verminderen?

Wie van jouw kennissen, vrienden of familie moeten deze film ook
zien?

Geef daarna de speciale informatiefolder mee aan alle kijkers. Alles staat ook op
www.stopderat.nl en we zijn te volgen via www.facebook.com/stopderat